

ლიტერატურული საქანონები

ოთხეაგათი, 12 მაისი, 1943 ვ.

თეატრალური სეზონის დამთვარების ნინ

სამართველოს საბჭოთა მფრინავის კავშირის ზოგადპიროვნული ორგანიზაცია

პარტ მარქსი და ავარიზაცის პროცესები ლიტერატურაში

(დაბადებილა 125 წლის თავის უსრულების შემდეგ)

ველამ. ვისაც კი კარლ მარქსის დალური, შრომები შეუსწავლია, ის, თუ რაოდენ ხმირად არის მის ურებში ციტირებული ნაწყვეტები ტვრული ლიტერატურიდან. პოეტს, პროზისა და ფრამატურგიის აფლიო წარმომადგენელი — ესე, სოფოკლე, დანტე, სერვანტესი, სპირი, გოთე, ბალზაკი, პაინე და ვალი სხვა ბევრჯერ არიან მოხებულნი მის უკვდავ შრომებში. ამ რალთა მიერ წარმოდგენილი პოეტის სახეები მარქსის მოხერხებულ გამოიყენა ამათუიმ ურთიულესი მომენტი.

წერილში ჩვენ გვინდა გამოვ-
ერთი მხარე მარქსის ესთეტიკუ-
მოძღვრებისა, სახელმობრ ის, თუ
ორ აფასებს იგი მე-19 საუკუნის
ლიზმასა და რეალისტ მწერლებს.
ცელა თავიანთ შენიშვნაში ლიტე-
ტურასა და ხელოვნებაზე მარქსი
ენგელსი ყოველთვის ხახს უსივ-
სინაძვილის მართებული გამო-
ვის მოთხოვნას, „რეალურ ურთი-
ობათა“ სწორ ჩვენებას, საზოგა-
ბრივი ყოფის წამყვანი ტენდენ-
ცის გათვალისწინებასა და განსა-
რას.

რესი განსაკუთრებით დადად-
ებს აღმავალი ბურჟუაზიის წარ-
დგენერალ რეალისტ მწერლებს, მათ
შოთა სამძაფრებელს. მე-19 საუკუ-
ლიდ რეალისტებს შორის მარქსი
ცვლ ადგილზე საკუნძულოს ბალზაკი.
ორც ლაფარგი სწერს თავის
ბილ მოგორებებში, მარქსი
აკუთრებული შეხედულებისა იყო
ხაზე, ფიქრობდა მის შესა-
დაჭერა, კრიტიკული სტა-
მაშინვე, როგორც კი დაა-
ლებდა თავის ნაწარმოებს პო-
იკური ეკონომიკის შესახებ. მარქ-
სიზორით, ბალზაკი იყო თავისი
ის არა პარტო ყოფის მწერალი,
ედ შემქმნელი იმ წინასახ-ტი-
სა, რომლებიც საფრანგეთში
ორივო-ფილიპეს დროს მხოლოდ
აას მდგომარეობაში იყვნენ და

ლუბაკ არც თუ ისე იშვიათად
ნახსენები მარქსის „კაპიტალში“,
ნაშრომებში და მიწერ-მოწერა-
სე, „კაპიტალის“ პირველ ტომ-
სადაც ლაბარაფია იმის შესახებ,
ფულის გამორიცხვა გაცვლა-გა-
ლითი სფეროდან პირდაპირ ეწი-
დეგება მის კაპიტალისტურ მოხ-
ბას, ხოლო საქონლის დაგროვე-
ანძის სახით სრული უაზრობა.
ამ ასეთ შენიშვნას აკეთებს:
ბალზაკთან, რომელმაც საფუ-
ანად შეისწავლა სიძუნწის კვე-
სახეობა, რომელთანაც ცველი
შე პობსეკი წარმოდგენილია რო-
მ უკვე ბავშვობაში ჩავარდნი-
ომ პერიოდში, როდესაც იყი-
ს თავის სალაროში საქონლის
ოვებას“. „კაპიტალის“ მესამე
ს პირველ თავში, სადაც მარქსი
ეს ჭარბი წარმოებისა და მოგე-
აუკითხებს, ხაზგასმულია, რომ
კადოებრივ ურთიერთობაში რო-
ც გაბატონებულია კაპიტალი-
ს წარმოდგენება, თუმთ კაპიტალის-
მწარმოდგელიც ემორჩილება
სტემის წარმოდგენებს, ამ დე-
ბის საილუსტრაციიდ მარქსი
ითხებს ისევ ბალზაკე და სწერს:

ԱՐԵՎԻ ԹՈՂԵԿԱՅԻ ՀՈՒՅԱՆ

A black and white portrait of Karl Marx, an elderly man with a full, bushy beard and receding hairline, wearing a dark suit and white shirt.

უკანასკნელ რომანში „გლეხე-ლწაკი, რომელიც საზოგადოდ ხავია ჩელურ ურთიერთორნება გაგებით, ძოხდენილად ვს, როგორ მუქთად უსრუტვადასხვა სამუშაის წვრილი თავის მევახშეს, რათა შეინარმისი კეთილი გული, და სრუან ჰგონია, რომ რასმე ზღვას, რადგან თავისი საკუთარი ქანა არავითარ ნაღდ ხარჯად რს. მევახშე, თავის მხრივ, ორ ლს ჰქლავს ერთი გასროლით. ამ საჭიროებს ნაღდი ხარჯის ხელფასისათვის და კონკეს, აც საკუთარი მიწის მუშაობადენა სწრაფი ტემპით ანაღუფრო და უფრო ახვევს ქსელის ბადეში“.

ახასიათებს მარქსი ბალზაკის ლებში, რომლებიც მიმართულისიადმი. 1867 წლის 25 იან წერილში იგი სწერს : „სხვათა შორის, ბალზაკის გირჩევა, წაიკითხო მისი უცდევრი“ და „შერიგებულობრი“. ეს ორი პატარა შესავსეა მძაფრი ირონიით“. წერილში მარქსი აღნიშნავს: ის „სოფლის მოვდელში“ შემდეგი: „რომ წარმოების ტებს არ ჰქონდეთ ორჯერ ირებულება, ვიდრე მათ დამაკითხება, მაშინ ვაჭრობა ეხებდა“ რას იტყვი ამის შეუკანასკნელი სიტყვები კავლავ აენ ბალზაკის განსაცვიფრებლობას ეკონომიკური ცოდნითი რომი“. მარქსის ყველა ეს ბალზაკის შესახებ მან გა- „კაპიტალზე“ მუშაობის მაგრამ მარქსი გაცილებით აღრე იცნობდა ბალზაკს, ე შე-19 საუკუნის ორმოცან ურჩევდა მუშათა ელასის მწერლებს ესწავლათ ბალზა-

თვალყრის ადევნებდა და არა მარტო ფრინგ ჩეალის-თ შემოქმედებს, არამედ იგი ად იცნობდა ინგლისელ კუს, იტალიელ, გერმანელ ებს. უნდა აღინიშნოს მარქსის „ნიუ-იორკ ტრიბუნაში“, ის პირველი აგვისტოს ნომერშის. სწერს: „რომანისტების თვე სკოლამ ინგლისში, რომისა, რომელთა თვალნათლივებრეველურ აღწერამ ამხილას წინაშე უფრო მეტი პო- და სოციალური ჭეშმარი- ლრე ეს გაკეთა ერთად აღებულმა ყველა პოლიტიკური ციტატა გვენა ბურგუაზე ყებული „დიდად პატივცემული ტეთი და სახელმწიფო პრეზიდენტის მფლობელებით ნიც ზევიდან დაპყურებენ ყოველგვარ სახეობას, როგორულს, და გათავებული შედუქნით და აღვოვატის თით. ქმრე როგორ კახატი დიკენსმა, ტექერეიმ, შარლ ბრემ და ქ-ნმა ჰასკელიმ!“ ლთა შემოქმედებაში მარქსი აფასებს მათ მიერ სინამდგნა ნაღმდეგობათა ღრმად გახსურ ურთიერთობათა, მარი მოხატვას. იმავე დროს მ მწერალთა რეალიზმს უბის მე-19 საუკუნის იმ მეშჩან ლისტურ ლიტერატურას, დამახასიათებელი წარმომაზრის მწერალი უკნენ სიუ. მწერლები, მარქსის აზრით, ხავენ კაპიტალისტური სინა რეალურ სურათებს, ვერ მის წინააღმდეგობებს, ჩემა პიტალისტურ საზოგადოებაში ბულ ექსპლოატაციას. ს პრობლემებს ისინი აშენებენ მტული ჰუმანიზმის თვალსა მარქსი უარყოფითად ხატები გიგანტურ ბურგუაზიულ ლრას, რომელიც საკმაოდ ძლიერი მე-19 საუკუნის მეორე ნახევ მელიც თუმცა თავის თავს ტურს, „პოზიტივისტურს“, ბდა, მაგრამ სინამდვილეში ბოდა მცოცავი ემპარიზმით ლიც ხელს აფარებდა ბურ საზოგადოების წინააღმდეგო ლო 1848 წლის ჩეალურუც დეგ რეაქციასთან შერიგება ბდა. მარქსისა და ენგელსის შე ბა ჩეალიზმზე წარმოადგენ მძღვანელო პრინციპს ამ ლ რული მიმართულების, მისი ლი წარმომადგენლების მემ ბის შესწავლისა და ათვისებეში. მარქსისა და ენგელსის ე რი შეხედულებების, ისევე, მთელი მთა მოძღვრების განვითარება მოგვცა ლე სტალინმა. საბჭოთა ლიტერატურის შემოქმედებით მეტილი — სოციალისტური წარმოადგენს ჩეალისტური ლების კანონზომიერ განვი და მაღალ საფეხურს საერთო დ. მიზანი

საქართველოს სსრ მაცნიარებელთა კულტურის

საზოგადოებრივ მეცნიერებათა
განყოფილების XI სამსახური.
სესია

26-27-28 აპრილს მიმდინარეობდა
საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკა-
დემიის საზოგადოებრივ მეცნიერება-
თა განყოფილების 11' სამეცნიერო

სესია. სესიის პირველი სხდომა გახსნა
აკად. კორნელი კეკელიძემ.
მოხსენებით თემაზე „საბჭოთა შეც-
ნიერება ფაშიზმის წინააღმდეგ ბრძო-
ლაში“, გამოვიდა აკად. გ. ახვლედია-
ნი.

შემდეგი მოხსენებები | მიეძღვნა
ძველ ქართულ ხელოვნებას. მოხსენე-
ბა „წრომის ხუროთმოძღვრული სახე“
წარკითხა არქიტექტურის ძალების
შა 5. სევეროვაჟა; „ქართული ხელოვ-
ნება VIII და IX საუკუნეებში, მისი
რძისათვის და ისტორიული ადგილი“;

გაციონ დამსურე სათოგაღლებას პატ-
ლემიკოსმა გ. ჩუბინაშვილმა.

სხვა მოხსენებების თემებს წარ-
მოადგენდნენ: „რატი ერისთავის ნა-
გებობა თრავლეთის ახალქალაქში“,
მომხს. ქართული ხელოვნების ისტო-
რიის სექტორის უფროსი მეცნიერი
თანამშრომელი ლ. ზრიულიშვილი;
„ვალეს ტაძარი და მისი აღმშენებ-
ლობის ოზი ძირითადი პერიოდი“,
მომხს. ქართული ხელოვნების ისტო-
რიის სექტორის უმცროსი მეცნიერი
თანამშრომელი რ. მეფისაშვილი; „ახ-
ტალის მთავარი ტაძრის, როგორც
საქართველოსა და სომხეთის მომი-
ჯნავე ძეგლის“, დახსაიათების საკით-
ხისათვის“, მომხს. ქართული ხელოვ-
ნების ისტორიის სექტორის უფროსი
მეცნიერი თანამშრომელი რ. შემ-
ლინგი; „წინაარების მიღლაპანთ ეკლე-
სია“, მომხს. ქართული ხელოვნების
ისტორიის სექტორის უფროსი მეც-

ნიერი თანამშრომელი ვ. ბერიძე.
გარდა ამისა, მოსმენილ იქნა მოხ-
სენება ქართული ხელოვნების ისტო-
რიის სექტორის 1942 წლის მუშაო-
ბაზე.

სტელანი სახელისა ქონიარების

4-6 මායිස් නිරාතරුවේදූල තේනා සශ්‍රාංකීය ප්‍ර-
ක්‍රේලාංකීය තධිලියියා සංස්කීර්ණීය මුද්‍රාවෙහියා-
මායිස් ප්‍රත්‍යුෂාල්‍යතා ටොකුතු සම්පූර්ණ ප්‍රාග්‍රැන්ඩ්‍රාං-
ක්‍රේලාංකීය ප්‍රාග්‍රැන්ඩ්‍රාංක්‍රීස්.

କ୍ଷମନ୍ତ୍ରେଣ୍ଟନ୍ତ୍ରିବିଳିସ ଶିଖିଲାନନ୍ଦା ପିଲିହିନାନନ୍ଦାନନ୍ଦା
ସ୍ଵେଚ୍ଛାଗ୍ରହଣିବିଳିସ.

ଶୁରୁତୁଲୀ ହେଲିବି, ଲାଇଟ୍‌ଏରାର୍ଟର୍‌ବିଳିସା, ଫୋଲ-
ଫୋଲିନ୍‌ରୀବି ଏବଂ ନୀଳଗାଢ଼ି ହିନ୍ଦିଯିପ୍ରଦେଶୀର୍ବଦିବିଳିସ କ୍ଷେତ୍ର-
ବିଳିସ କ୍ଷେତ୍ରଫଳାନ୍ତରନନ୍ଦାବିଳିସ ଅଧିକ. ୧. କିମ୍ବାକାଜୁ-
ଏ ସ୍ଵେଚ୍ଛାଗ୍ରହଣିବିଳିସ ଶୁରୁତୁଲୀର୍ଥବିଳିମା ଦ୍ଵାରାଗଠିତିଥେବେ ଶୈଖିଲ୍ୟ-
ବିଳିସ ମନ୍ଦିରବ୍ୟେକନିବିଳିସ: ୨. ଘରେକାହା — “ଅନ୍ତିମଲ୍ୟବି-
ନ୍ଦିତାନନ୍ଦିବିଳିସ ଶେଷାକ୍ଷେତ୍ର ଦ୍ୱାରା ମିଳି ପାରାଯାଇଲୁଏବି ମିଳି-

ଯୁଲିଙ୍କ ଫୁଲପୁଣ୍ଡରମାଣି”, ଧ. ଶାବଦିଶ୍ଵରିନୀ—“ଶୁଦ୍ଧଗ୍ରହିତା
ମନ୍ଦିର ଖମିଳି ସାହିତ୍ୟର ଶିରେ ସାକ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାରତ୍ୱା
କ୍ଷେତ୍ର ପାରତପୁଣ୍ଡରମାଣି”, ଧ. ପ୍ରାଣଲିଙ୍ଗ—“ପ୍ରାଣଲିଙ୍ଗିଶ୍ଵରୀ—
ଏ ଏହା ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ ପ୍ରଥମମହିମାନିକୁର୍ବା”, ପ୍ରାଣ ଅଭ୍ୟାସ-
ରାଜାଙ୍କି—“ଫୁଲକୁରୁକ୍ଷୁରି ପ୍ରେତାଲ୍ପକ୍ଷେତ୍ର ଏ. କୋ-
ନ୍ଦିଶ୍ଵରିନୀଙ୍କ “ପାରତାକମିଶି”, ନ. ପରୀକ୍ଷିତମିଶିଲା—
“ମନ୍ଦିରମାତ୍ରରୂପରେତ ଦର୍ଶନକୁମିଳି ରୂପମିଶିଲା ମିଶିଲା-
ନୀଙ୍କ ମର୍ଯ୍ୟାନ ସାକ୍ଷେତ୍ରରେ ମହାରତ୍ୱା”, ପ. ଅଶ୍ଵିନ୍ଦ୍ରପୁଣ୍ଡରମାଣି
—“ରାଜ୍ୟ ଶ୍ରୀମତେଲିଙ୍କ “ଅଭ୍ୟାସ ମିଶିରାଙ୍କି”, ଏ-
ଅଭ୍ୟାସମାନମାତ୍ର — “ଶ୍ରୀମତୀନାନ୍ଦିନୀ”, ନ. ଶିଖିତାନନ୍ଦିନୀ

XVIII საუკუნის საფრანგეთის ბურგუაზიულ
რევოლუცია", ნ. რაზიყაშვილი — „ხელოუ-
ნგბის ტრაგედია ბურგუაზიულ საზოგადოება-
ში", ლ. ულიონისკაია — „სულის დიალექ-
ტიუ" ლ. ოლქოსტოის რომანში „აღდგომა"
და სხვ.

ପ୍ରସାଦିତ୍ତବ୍ୟାଲ ଏହା ପକ୍ଷିରୀଳିବୁ, ଯେତେବେଳେମୁଣ୍ଡଳ
ଦା ଉଚ୍ଚପରିମାଣ ଶୈଳିନ୍ୟରେଥାବାବୁ, ତାହାକୁମାତ୍ରିମୁଖ-
ଗୁରୁତ୍ବିକୁଳିବା ଦା କ୍ଷେତ୍ରରେଥାବାବୁ,
କ୍ରମିକୁର୍ବାନ୍ତଙ୍କରିବା ମଧ୍ୟମାନରେ ଫର୍କାଳ୍ପ କ୍ରମିକୁର୍ବାନ୍ତଙ୍କରିବା
କ୍ରମିକୁର୍ବାନ୍ତଙ୍କରିବା ମଧ୍ୟମାନରେ ଫର୍କାଳ୍ପ କ୍ରମିକୁର୍ବାନ୍ତଙ୍କରିବା
କ୍ରମିକୁର୍ବାନ୍ତଙ୍କରିବା ମଧ୍ୟମାନରେ ଫର୍କାଳ୍ପ କ୍ରମିକୁର୍ବାନ୍ତଙ୍କରିବା

